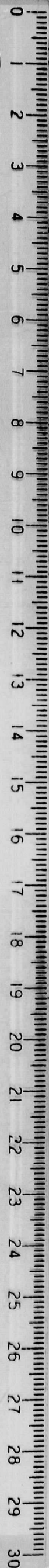

~~Chemia~~

Math. Fiz.
Népszerű astronomiából kezdés
az eddigre

B.F. 411/1

BF, 411/1^v

Erdős är examinerare

K: Edj goimbot lätünk naposol sillagostol napos-
erit K: ny:ra edj'enti morgápsal jodalni; min'ail-
lag edj' arany güvüt ivan. mē neornet polus-
nak, mit aequatornak?

Eni l'aruo saera tuijin m' emt'ett giu'ind
 Et k'iope van a Et polus; ar euk Eotti gon
 ren forga'not tengellye, m'ly a fold Eoiu'oon
 meg altal. ar int giomb'et tuijin ar diebbi fordu-
 lappal int lig nagobb Eott ar aequator; m'lyet
 mas Eppen ug hat'arokatni g. h a fold Eiet
 perol L ar int tengellye L lar lapnot giomb'ell'ui
 ragottya. - i nag arion p'w'et' f'ok'one (m'lyet m'lyet p'w'et')

2, mi moventur eclipticano?

A nap évi útja a gömbön: ugyan is azon egy helytől a
 nap lementé után hova' tovább már más más sít-
 lagrat látni a lementé nap felét, már tovább
 tovább nap felét meg egy ismétel megint az elő

B.F. 441/2

bi-berz

skat i nap latvati van etat ed is datt tenni.

2° A gömben mint ug mint a lapban lévő geometria van; a mennekiben is a gömbből és lapra mely átír mely pontokra körül magába maradó meg fordulhat f. Euc az 11. 12. 13. és illen a lapban egyen helyett f. kör ívet vésztet; folyókat nevezetük a gömben ^{mint egyenlő} ~~az~~ ^{elő} melynek sugarát a gömböt. De mely pontokat rajza a gömben edj más pontot teri azon gömben azon két pont köti f. kör ívet f. a lapban azon két pont köti egyen vitelét az is rajzolat: valamilyen pontokat valamilyen f. körtől rajzán körüli az azon pontok 1. és f. kör is azon f. körre. min két f. kör a gömbben két pontban egyenlő részre bontja egymást. Minden f. körnek középpontja melyből a két bocsátott 1. és f. kör is 90 gr.) merőleges az ő poluspontra; meg fordíva min pontokat a körön f. körre van mely azon pontokat a f. kör nevezetük ug irathatik le mint a lapban a centrumból sugaralát kör. — Mely két az equator az eclipticát is 2 pontban vágja, az egyiken a szíreges nullarészis volt a napfény volt a napnak középpontja van, a másiban az ő a mikor is a egész földet a nap is egyenlő.

4° Mit nevezetük egyillagnak eclipticának vons helyének: földet körre

B.F. 441/2^v arc

Az a pontja ^{a főkönyvnek,} ~~az eddigi~~ melyben a polgárságtól
 a csillagon által menő negyed fő. Ez vagja, csak a hová
 a csillag gróti nyugati ^{szél} felől - iv este,

21, Mit neuerer Technik?

i hola fuggely is vaggja i soenat

5, mă a meridianus?

Le a poluson (iar aequatorit inter) a polus xerutema sovia
Excepim ai menio napnat a gomboni vagcilya.

6. mi a Cordo orientis occidentis ? mi a horizon ?

Horizoni a Zenitnek mit polusnak fö. lör, a cardo
pól a meridianusnak polusai, melyet a fölébbi ből
az aequatornak a horizonnali vágatjai.

7, etiam a declinatio, altitudo stellae, rectascensio,
obliqua ascensio, longitudo, arcus, amplitudo ^{officia} ~~obscure~~!

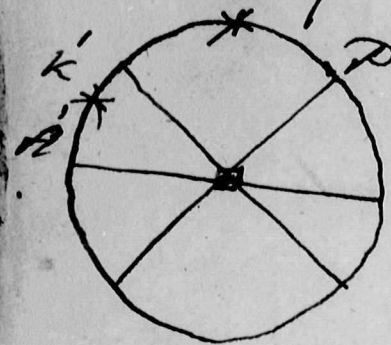
a cîllag rîioja a fîlebb adotti întîndemben, ar aeguar
untol declinatîo - ar eclipticatol latitudo, a horizontol
altitudo. a nul arietistol napîletre pad ordînenîgnatol
nîr rîioja letetre, ar cîllagnat ar aeguatorra vont hel-
lejîstol mîndatîr rectas ascensionat; ugar a nul arietol
nîr a rîioja a cîllagnat ar eclipticara vont tîoja

B.F. 411/3

Innen edjite modja ar att polt meg miresimad, hig
miresit edj dy ^{delest} sillagnat, renitioti taira, ndynat dec-
linatioja tudatit, arros 2 4 amoret a miresbol a ek
a declinatio, i a laciobol di jon a 2 a c, mely is v.
Mas modja ejjel, mitos a polastol attora taira ^{hossz}
mely soha le m mungen lissas dell: ite hoghu ejjel?
mit a laci delesiervoi attitudoja megmiresit, i a nagobbol
bol a lissabbol leonati, i a mi marad annat felle
a lissabbol her adati. -

Hogy miresit meg a declinatio?

Meg miresit a diti magofaja, ha ar aequatoran fejt
van, aron magofajbol ar att: aequatoris leonati, ha
polt ar aequatoran old van, a magofajg omattit le ar
2 aequatoribol, ar diti setben: ha $st \perp h - st \perp h = st \perp h$, mely

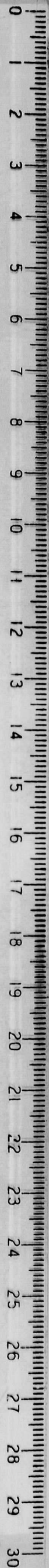
P is borealis declinatio, ar utobbiban $st \perp h - h'$
ar australis ~~declinatio~~ declinatio.
Hogy miresit meg a recta ascensio
a' eclipticak?

BF. 411/4

BF. 411/5

B.F. 411/5^v

B.F. 411/6

B.F. 411/6^v

B.F. 411/7

a Fogyatkozások miként és mikor es-
nek a Hold valósággal fog el a mennyiben oppo-
sitiókon a mikor is a Hold többé tájlat a
föld árnyékában merül el, a nap pót is annyit
veszt világot el, a mennyit

Tudatván a hold orbitájának az
celestisziakali mértékű óránkénti rögzítését a napnak
is holdnak apparent diameteri, valamint a föld
megelői conus umbrosusának ott a hol a hold betli
mennyen appens diameter, a szerisa geometriáj

B.F. 411/7V

fel számításnak az az egyszerű limitet eclipsium
 az az h a nodustól méltora távra lehet eclipsium
 s minnyi időre lehet eclipsis. Es abból ki jön
 ki edj hónap alatt lehet 2 és nap fogyatkozás
 is hold fogyatkozás is edj lehet arányban ugyanazon
 signumban több is lehetve, is fel is múlva
 lehet az át elleni jégbe a nodustól körül
 conjunctio y oppositio, addig tehát eclipsium m
 várhatni, minyen ugyan a hold nodusra vésne
 fel, de 19 is alatt futja ki 12 jégbe, tehát
 edj alatt, a $\frac{12}{19}$ is edj jégbe, s fel is alatt
 fel amijit. - a mikor éppen in nodo vagyon
 a conjunctio y oppositio, akkor legnagyobb az eclipsi-
 sis, nagyjá meg a nap fogyatkozás mikor a hold
 körül a földhöz néha contratus eclipsis van
 sime mora mikor is a hold a nap centruma
 edj helyről a földhöz egészen vagonat az
 a mikor is aronnal mentve a hold nap
 apparitio talán nap ny fel a holdnak y veltagorod
 van annularis mikor a hold diameter Eclis
 m a napi görü látszik a nap sátn. Van
 istatis cum mora, velt alján h a csilla

B.F. 411/8

g látszik, a bérre regelni kiderül, s a
 földmélit ismereni kiderül.

Mi a több éviinsegelen körül g görös s
 a földhöz regellen körül fogasat?

a Copernicus nyissa esmeret, az mondan h b
 rond nális kordatna az egész körül a hus
 körül, hat az a reptelenség, h a vighellen ég
 mellyen a legközelebbi fixa is 10.000000 körül
 van távolabb van forgóján van és sár
 körül körül; az aequatornati földalldes a föld
 nek is, valamint az otti nehérség kisébb ereje hon-
 nan magaravittatnak? De mutom az a föld
 cialpian, h edj soronyrol lehet körül napnyu forgata
 görse éne mardóni az felette h éppen
 nat lehet felé ell tovább em; ugyan is a
 écsi a bol lejre ki és körül ringet.
 uter edj az a b mellyet körülne ha a föld
 helgt allana, masit az a c, a mellyet az a pont
 is aron idi alatt, meg a ki a bol b b eme,
 aron a pont jót ugyan aron idi alatt nagyt

utat

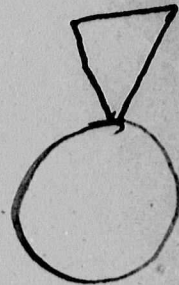
B.F. 411/8^v

adat is mit a b pont.

B.F. 411/9

Mit ar stot a föld eoi fergasat?

A Eoiensigesehen Eoiit Bradle angol sillagán
latóin is mindegy fixat mint odj husi seani
dumnyit isnat, mint a Eoiit Eoiensigesehen gondolatia
legén a b aron fixatol jo sugaros utja, ar
stott mit a föld, a eoi utjaban a e utat
resen Pontofert el

ar a:c a föld mentivel stottatit, mint mint a
verin minire nore a pont refra felé nyugon
a a masit u:m: b:c maradvan aron isangban
latot a sillag

A napnak is Eoiitelle jarott. masit a földn.
nere is toinsigier a Eoiiponti mozgás szagad
meston aty felamittatit; valamit ar is kinnit
sinen edj maion purit alattatit nyugit isat.
de h samittatit fel h a föld hanc
marc ? is a vörhe tipet midyen ismöt

B.F. 411/9^v

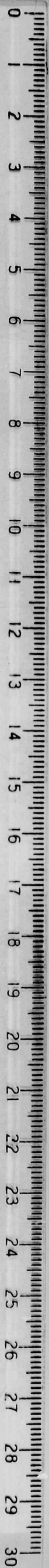
meg minitlen aron hug maffajanid vovro ereje
a fuggeljinid allatid minnifere oattoitajid d.
i mi befolljasa van ar ingara: ettol ug tanattiatote
h a fold edj toid vrellio ide valo maranal tott
sollat. Eusebb $\frac{2}{10}$ nel.

Hog a fold erit mit ama ar olak?

Enatva minve a polaris stella mid Eusebb jo
a mino fegitid, i ha eppin oda minve a eintil
jibe volna i ar aequator a horronjate; del-
te minve pd a polaris mid olak nat ar aequa-
tor horronjate; mas se ar h a teren minnoid
torony of hug a telejorid lapantidit fegitid
fel. Ser se h mas igi telid is eritid 4te
ar arnigida a foldidit hold fogatviasid is
mitatija h erit 3. aridj hangjar mino ama
a portra ut vifra.

haga amant?

B.F. 411/10

B.F. 411/10^v

Elli a Huswet formulaja anno 216?

$$P: S: \text{csil } 44 - e + \frac{Res(10 - res \frac{N + \frac{N}{4} \text{ sine res})}{4}}$$

Mathematica
geographica

12 p

$\frac{Res(res \frac{44 - e + 3}{4})}{4}$ die Martii, atal a

meg jegyzessel hogy ha kicsi 723 akkor 44
keveset az egész formulában 74-et kell
kell venni. Eset a 44-e तरी a plenila
rium orajját t.i. hogy hányadik Martii
ra esik u. m. ha pite e = 12, 30 - 12 mulva
= 18 Martii megint plenilunium lesz, mely
ker 14-et kell addalni, hogy a plenilunium
paschale kijöjjon, melynek lesz tehát 30 + 14 - e =
44 - e, de legyen e 723, pite legyen 25,
30 - 25 = 5, 5 + 14 = 19 melyis szabály
ellen 21 Martii elibe esik, ezért kell
30-at addadni hozza, s lesz 44
a két hátulso parentesis residueum
köreit az első teszi azt, hogy hány-
adik a Julianumb a kis Domz elé-
geti azon ~~é~~ben, az utolsó pedig
a plenilunium pasch Julian be-
tűje, ugyan a 14, azért addalodik
a 3 hogy 1° Martii nak d betűje
van. -

Pascha Gregor pro seculo prae-
senti esik. -

B.F. 411/11

52-e + res (15- res $n + \frac{n}{4}$ sin res) - Des
 (res 52-e + 3) dit ⁷ Hartz attal
 a meg jegyzéssel, hogy ha az é
 tellen alól van, úgy mint ha is
 o lenne, 52 helyett 22 kell venni.
 Azis meg jegyzendő hogy mind a
 két törökien a pasch Gregor a
 könnyebb van! to babbá hogy mind
 a é mind a e a pasch formulájá
 ban positiv veltetik, vögre hogy a
 két utolsó parenthesis ha =, akkor az
 egész formula betshez + addátok
 s mégis meg jegyzendő hogy ha va
 lamely parenthesis nél helyette + a
 teltetik.

Elliként számíthatik fel é?

Hogy é Des (res $n + \frac{n}{4}$ - 3) ii attala
 meg jegyzéssel, hogy ha negativ 30
 addadni kell. Des ($n + \frac{n}{4}$) pedig az
 úgy neveztet numerus aureus
 propter aureum ejus in compu
 tando pascha de mely értis
 a régi calendariumban arany betű
 vel nyomtatott. reliqua in libro.

Geographia

Ellis nevezünk Jólnak? mit
 aequatormak?

Ellis nevezetül Eclipticának?

Ellis nevezetül egy villag Jo
 körre vont helyének?

Ellis nevezetül Zenithnek?

Ellis a Meridianus?

Ellis a Horizon? Cardo orientis, és
 occidentis, Cardo borealis, és australis?

Ellis a Declinatio? Latitudo? alti
 tudo Stellar? recta ascensio? Obliqua
 ascensio? Longitudo? azimuth?
 Amplitudo occidua, ortiva? Dif
 ferentia ascensionalis?

Ellis nevezetül altitudo meridia
 nalis? Poli? aequatoris? mi a
 distantia Stellar a Zenith?

Hogy mivódik meg az altitudo Poli?

Hogy mivódik meg a Declinatio?

Hogy a recta ascensio?

Hogy mivódik meg az obliqua ascen
 sio, és differentia ascensionalis?

A nap déli sz. általi declinatioja
 az altitudo poli meg addván, hogy
 számíthatik fel a nap hűsége?

B.F. 411/12^v

Hányféle a Tempus? Leis? hora?
Hogy méri dít meg akannus solaris?
Hogy méri dít meg a radius terra?
Hogy méri dít meg a paralaxis?
et Har: Horizontálisbol hogy hármik
latet fel az égi kék sávja.
Hogy jön ki az égi kék sávja?
Hogy lássuk a napból alyuma?

Elliot mondait valamely planéta az
mert látni a felte planet a a hely oppositioha? mitor conjunctio balam?
az oppositioha? is az alio a con — Elliot mondait a lunamendaxus?
junctio inferioris nagosst Smier fertilyoruleat mitor jó fel, s fogd el?
vifa jeli menni. et fogathoraisol mitor is miltens

elne?
Ellit a több katonaságseben lártit meg
gost ol a földet kengelye körül for-
gástrol?

Ellit az olit a föld én forga-
sira?

Hogy a föld keret mit anna
az olit? —

Ennoe.

Doppa

